

Brussel, 16 november 2015
(OR. en)

13989/15

COMPET 507
MI 711
IND 183

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers
Betreft:	<i>Voorbereiding van de zitting van de Raad (Concurrentievermogen) op 30 november - 1 december 2015</i> Concurrentievermogencheck-up: Economische ontwikkelingen en integratie van het aspect concurrentievermogen in alle beleidsgebieden - <i>Presentatie door de Commissie</i> - <i>Presentatie van het verslag van het voorzitterschap over de beleidsintegratie van concurrentievermogen</i> - <i>Gedachtewisseling</i>

INLEIDING

De Europese Raad van maart 2014 heeft verklaard dat de EU behoefte heeft aan een sterke industriële basis die zowel uit het oogpunt van productie als uit het oogpunt van investeringen de concurrentie aan kan en zo als cruciale groei- en banenmotor kan fungeren.

Om dit doel te bereiken heeft de Europese Raad gewezen op de noodzaak om op alle terreinen van de beleidsvorming van de EU rekening te houden met het concurrentievermogen van de industrie of, met andere woorden, om **het aspect concurrentievermogen te integreren in het beleid.**¹

¹ Doc. EUCO 7/1/14 van 21 maart 2014

De oproep van de Europese Raad werd overgenomen door het Italiaanse, het Letse en het Luxemburgse voorzitterschapstrio (tweede helft 2014 — eind 2015), die deze vertaalden in een van de kernprioriteiten van het gezamenlijke werkprogramma.²

Voortbouwend op het werk van het Italiaanse en het Letse voorzitterschap, heeft het Luxemburgse voorzitterschap de afgelopen zes maanden gebruikt om een aantal vernieuwingen in de praktijk om te zetten, teneinde de praktische uitvoering van de beleidsintegratie van het aspect concurrentievermogen in de Raadsformatie Concurrentievermogen (hierna de "Raad Concurrentievermogen") verder te faciliteren.

Het Luxemburgse voorzitterschap spitste zich met name toe op de volgende twee elementen:

- de invoering van **nieuwe werkmethoden** ter facilitering van de uitvoering van beleidsintegratie en ter verbetering van het functioneren van de Raad Concurrentievermogen, bijvoorbeeld de invoering van de "concurrentievermogencheck-up", de opstelling van een "lijst van het voorzitterschap inzake beleidsintegratie", die de belangrijkste lopende en toekomstige voorstellen bevat die van grote invloed kunnen zijn op het concurrentievermogen, en de organisatie van gezamenlijke vergaderingen voor groepen uit verschillende expertisegebieden ter bevordering van een geïntegreerde aanpak van het aspect concurrentievermogen.
- de uitvoerige analyse van een aantal **belangrijke vraagstukken in verband met het concurrentievermogen van de EU** — zoals de verbetering van het investeringsklimaat in de EU, de versterking van het concurrentievermogen van energie-intensieve industrieën, de verbetering van het functioneren van de interne markt en van de algemene kwaliteit van de regelgeving, en het beter inspelen op de behoeften van kleine en middelgrote ondernemingen³ — om mogelijke knelpunten en actieprioriteiten in kaart te brengen.

Het voorzitterschap heeft zijn werkzaamheden benaderd vanuit het oogpunt van de **Europese toegevoegde waarde** door zich te concentreren op acties op EU-niveau die tastbare voordelen voor burgers en bedrijven, met name kleine en middelgrote ondernemingen, kunnen opleveren.

² Doc. 11258/14

³ Een gedetailleerd overzicht van de vraagstukken is te vinden in de hoofdtekst van het verslag.

Op basis van de werkzaamheden die in dit verband zijn verricht, beoogt bijgaand verslag de balans op te maken van de geboekte vooruitgang en een overzicht te geven van het onder het Luxemburgse voorzitterschap geleverde werk.

Het formuleert ook aanbevelingen over de vraag hoe de beleidsintegratie van het aspect concurrentievermogen in de toekomst verder kan worden verbeterd, en die als volgt kunnen worden samengevat:

- Hoge prioriteit moet worden gegeven aan de verdere bevordering van een **geïntegreerde aanpak van het aspect concurrentievermogen** in de Raad Concurrentievermogen, en tussen Raadsformaties.
- De Raad Concurrentievermogen moet de **lijst van het voorzitterschap inzake beleidsintegratie** en de **concurrentievermogencheck-up** benutten en verder ontwikkelen als toezichtsinstrumenten voor de beleidsintegratie van het aspect concurrentievermogen en voor de verbetering van het functioneren van de Raad Concurrentievermogen. Deze instrumenten moeten de Raad helpen zijn mandaat te vervullen en tijdig te reageren op belangrijke problemen die verband houden met de reële economie.
- **Beleidsintegratie** moet ook **op nationaal niveau plaatsvinden** via passende coördinatie. De lijst inzake beleidsintegratie kan nuttig zijn in dit verband.
- Het beheer van grote politieke processen in verband met het concurrentievermogen, zoals de **digitale eengemaakte markt** en de **strategie voor de eengemaakte markt**, moet worden versterkt, en de Raad Concurrentievermogen moet daar actief werk van maken.
- De Commissie moet meer gedetailleerde informatie verstrekken over **het tijdschema en de inhoud van door de Commissie geplande specifieke acties** om de beleidsintegratie van het aspect concurrentievermogen te verdiepen, zowel wat de horizontale als wat de sectorspecifieke maatregelen betreft.
- De **Groep op hoog niveau concurrentievermogen en groei** moet worden betrokken bij de voorbereiding en verdere analyse van beleidsintegratiekwesties en blijven toezien op de **uitvoering van de conclusies van de Raad**.

Het Luxemburgse voorzitterschap verzoekt de toekomstige voorzitterschappen en de Commissie om voort te bouwen op de bevindingen van dit verslag en te overwegen om deze op te volgen.

UITVOERING VAN DE BELEIDSINTEGRATIE VAN HET ASPECT CONCURRENTIEVERMOGEN**STAND VAN ZAKEN EN VOORUITZICHTEN****VERSLAG VAN HET VOORZITTERSCHAP****I. MANDAAT VAN DE RAAD CONCURRENTIEVERMOGEN**

Het systematisch in aanmerking nemen van het concurrentievermogen is geen nieuw idee in de Raad. Toen de Raad Concurrentievermogen in 2002 werd ingesteld, moest deze de rol van strategisch waarnemingscentrum voor het concurrentievermogen vervullen.⁴

De Raad Concurrentievermogen kreeg, enkele maanden na zijn instelling, in maart 2003 van de Europese Raad het brede mandaat om *"in het besluitvormingsproces [...] daadwerkelijk te worden geraadpleegd over voorstellen die waarschijnlijk aanzienlijke gevolgen zullen hebben voor het concurrentievermogen, en tevens zijn alle Raadsformaties verantwoordelijk voor de beoordeling van de gevolgen van het werk dat zij op hun terrein verrichten"*.⁵

Tegelijkertijd gaf de Europese Raad te kennen dat de Raad Concurrentievermogen *"zijn horizontale rol bij het versterken van concurrentievermogen en groei [...], actief [moet] invullen en zich op gezette tijden [moet] beraden op horizontale en sectorale vraagstukken"*.⁶

II. VERBETERING VAN HET FUNCTIONEREN VAN DE RAAD CONCURRENTIEVERMOGEN

De Raad Concurrentievermogen heeft steeds moeite gehad met het vervullen van deze rol, en men is het erover eens dat er nieuwe werkmethoden moeten worden ontwikkeld om de doeltreffendheid ervan te verhogen.

⁴ Door middel van een fusie van de voormalige Raadsformaties "Industrie", "Interne Markt" en "Onderzoek".

⁵ Doc. 8410/03

⁶ Ibidem.

In september 2014, onder Italiaans voorzitterschap, besloot de Raad Concurrentievermogen om "*zijn mandaat op meer gestructureerde en systematische wijze [...] in te vullen wat betreft de bespreking van alle desbetreffende voorstellen die aanzienlijke gevolgen voor het concurrentievermogen hebben*" en om "*regelmatig [...] te debatteren over de uitvoering van mainstreaming van het industrieel concurrentievermogen* [verzoek van de Europese Raad van maart 2014],⁷ op basis van door de Commissie aan te leveren informatie."⁸

Vervolgens werden de volgende concrete maatregelen genomen om de operationele werking van de Raad Concurrentievermogen te verbeteren.

i) De concurrentievermogencheck-up

Met krachtige steun van de lidstaten en de Commissie voerde het Luxemburgse voorzitterschap een nieuwe werkmethode in om de strategische rol van de Raad Concurrentievermogen te versterken: de concurrentievermogencheck-up (hierna de "check-up").

De check-up moet de ministers de gelegenheid bieden om prioriteiten naar voor te schuiven en in te spelen op dringende kwesties en ontwikkelingen op de gebieden die relevant zijn voor de kernactiviteiten van de Raad Concurrentievermogen: de reële economie.

De check-up neemt de vorm aan van een open debat tussen de ministers en de Commissie, aan het begin van elke zitting van de Raad Concurrentievermogen. Wat betreft resultaten en follow-up is hij bedoeld om de huidige situatie in kaart te brengen, prioriteiten te bepalen voor verdere bespreking in de Raad en in zijn voorbereidende instanties, en tevens bij te dragen tot het versterken van de coördinatie van belangrijke kwesties op nationaal niveau.

Afgezien van de inhoudelijke aspecten, is de check-up ook een instrument om de dynamiek van de zittingen van de Raad Concurrentievermogen te verbeteren door ze spontaner en interactiever te maken.

Een eerste check-up vond plaats op 1 oktober 2015, in de zitting van de Raad Concurrentievermogen. De check-up was gebaseerd op twee belangrijke elementen:

⁷ Ibidem.

⁸ Doc. 13338/14

- a) Een presentatie van de Commissie over de kernindicatoren met betrekking tot concurrentievermogen en marktintegratie, zoals de integratie van de handel in goederen en diensten, en de laatste trends op het gebied van buitenlandse directe investeringen en investeringen. Tijdens de presentatie werd een specifiek aandachtsgebied nader belicht: de koppeling tussen milieubeleid en betere regelgeving, en, meer in het algemeen, de noodzaak om ervoor te zorgen dat regelgeving voorspelbaar, duidelijk en samenhangend is.
- b) De lijst van het voorzitterschap inzake beleidsintegratie: in dat informele non-paper van het voorzitterschap wordt een indicatief, niet per se volledig overzicht gegeven van huidige en komende EU-initiatieven met waarschijnlijk aanzienlijke gevolgen voor het concurrentievermogen, waaronder initiatieven die onder de bevoegdheid van andere Raadsformaties vallen. Ter ondersteuning van de monitoringrol van de Raad Concurrentievermogen op het vlak van de integriteit en het goed functioneren van de interne markt, worden initiatieven met een internemarktrechtsgrond (artikel 114 VWEU) op deze lijst speciaal uitgelicht.

De check-up bracht een substantieel en open debat op gang over de belangrijkste prioriteiten voor beleidsintegratie van concurrentievermogen die door de ministers werden aangegeven. Met betrekking tot de efficiëntie van regelgeving toonde de check-up ook aan dat er niet altijd een rechtstreeks verband bestaat tussen het niveau van ambitie van wetgeving en de regeldruk die wordt gecreëerd, d.w.z. dat het mogelijk is te streven naar een hoog ambitieniveau en tegelijk de regeldruk tot een minimum te beperken.

De volgende suggesties voor verbetering werden geformuleerd en vervolgens besproken met het oog op toekomstige check-ups:

- Er moet meer nadruk worden gelegd op micro-economische analyse, gebaseerd op de meest recente beschikbare gegevens, en op een vergelijking tussen het concurrentievermogen van de EU en dat van derde landen (de "internationale dimensie").
- Er moet een duidelijker onderscheid worden gemaakt tussen het debat over de presentatie van de check-up door de Commissie en het debat over de beleidsintegratielijst van het voorzitterschap.
- De beleidsintegratielijst moet niet volledig worden besproken. In plaats daarvan moet het voorzitterschap in elke Raadszitting één of twee kwesties selecteren die dan uitvoerig worden besproken.

- De beleidsintegratielijst van het voorzitterschap kan een nuttig instrument zijn voor monitoring van de belangrijkste dossiers die van belang zijn voor het concurrentievermogen. De lidstaten kunnen de lijst ook gebruiken met het oog op interne coördinatie binnen hun nationale overheidsdiensten.
- Een meer gestructureerde aanpak moet worden overwogen met betrekking tot kwesties en indicatoren die in elke Raadszitting moeten worden onderzocht.

ii) **De Groep op hoog niveau concurrentievermogen en groei**

Onder het Italiaanse voorzitterschap werd de Groep op hoog niveau concurrentievermogen en groei (hierna de "GHN") formeel ingesteld als een groep die onder de bevoegdheid van Coreper I ressorteert.⁹

Het mandaat van de GHN bestaat erin steun te verlenen aan de Raad Concurrentievermogen, ook wat betreft de monitoring en beleidsintegratie van concurrentievermogen.

Ter wille van de continuïteit kreeg de GHN een vast voorzitterschap gedurende het Italiaans-Lets-Luxemburgs voorzitterschapstrio. Het voorzitterschapstrio wees gezamenlijk de Letse GHN-vertegenwoordiger aan als voorzitter van de groep, terwijl Italië en Luxemburg elk één ondervoorzitter aanwezen.¹⁰

Tijdens het voorzitterschapstrio voerde de GHN uitvoerige besprekingen over belangrijke beleidsintegratiekwesties, waaronder de energie-unie, de kapitaalmarktenunie en de eventuele oprichting van nationale "autoriteiten voor concurrentievermogen".¹¹

Onder het Letse voorzitterschap maakte de GHN de balans op van de uitvoering van eerdere conclusies van de Raad Concurrentievermogen, om op systemische wijze te beoordelen of de Raad, de Commissie en de lidstaten hun toezeggingen nakomen.

⁹ Doc. 15006/14

¹⁰ Daarnaast kreeg de Italiaanse ondervoorzitter van het voorzitterschapstrio de specifieke opdracht om voorstellen te formuleren in verband met strategieën, beheer en operationele werking, teneinde het potentieel van de GHN ten volle te benutten ten gunste van de Europese concurrentiepositie.

¹¹ Zoals voorgesteld in het "verslag van de vijf voorzitters" over de voltooiing van de economische en monetaire unie.

Wat betreft toekomstige verbeteringen werd voorgesteld om de GHN sterker te betrekken bij de voorbereiding en follow-up van niet-wetgevingsdossiers op de agenda van de Raad, onder meer wat aangelegenheden betreft die in de check-up worden genoemd, en om te zorgen voor nauwe coördinatie tussen de GHN en de Groep concurrentievermogen en groei.

*iii) **Stimuleren van interdisciplinaire benaderingen***

Ter bevordering van een meer geïntegreerde aanpak van het concurrentievermogen, spoorde het voorzitterschap de verschillende Raadsgroepen die zich bezighouden met belangrijke vraagstukken inzake concurrentievermogen, aan tot samenwerking, zowel binnen de bevoegdheidsgrenzen van de Raad Concurrentievermogen als tussen verschillende Raadsformaties.

Er werden verscheidene gezamenlijke vergaderingen georganiseerd voor de Groep betere regelgeving en de Groep industrie, en voor de Groep interne markt en de Groep industrie.

Ook vonden er gezamenlijke vergaderingen plaats van de Groep interne markt en de Groep telecommunicatie (met betrekking tot de digitale eengemaakte markt), en werd de Groep raden (Milieu) uitgenodigd om deel te nemen aan een vergadering van de Groep industrie met betrekking tot het concurrentievermogen van energie-intensieve industrieën.

In het algemeen werden de gezamenlijke vergaderingen krachtig gesteund door de delegaties, en aangemerkt als een dynamische en doeltreffende methode voor het kweken van begrip tussen verschillende expertisegebieden.

Ook was men het erover eens dat de praktijk van gezamenlijke vergaderingen verder moet worden uitgewerkt in de toekomst. Tijdens de besprekingen steunden enkele delegaties het idee van de oprichting van ad-hocgroepen voor belangrijke vraagstukken die van belang zijn voor meerdere Raadsformaties.

III. THEMATISCHE BESPREKINGEN OVER DE BELEIDSINTEGRATIE VAN CONCURRENTIEVERMOGEN

Het voorzitterschap heeft een aantal thematische bijeenkomsten en besprekingen georganiseerd met betrekking tot belangrijke factoren van het concurrentievermogen, om de belangrijkste problemen in kaart te brengen. Dit gebeurde vooral in aanwezigheid van belanghebbenden en externe deskundigen, die werden uitgenodigd om een bijdrage te leveren aan het debat.

De punten a. tot en met g. hieronder geven een indicatief en niet-limitatief overzicht van deze werkzaamheden, en van de belangrijkste boodschappen en resultaten die door het voorzitterschap zijn opgetekend.

a. Algemene beleidsbenadering van beleidsintegratie van concurrentievermogen

In juni 2015 zond Commissaris Bienkowska de ministers van Concurrentievermogen een brief over de werkzaamheden van de Commissie ter bevordering van het concurrentievermogen van de industrie en de integratie ervan in alle beleidsterreinen van de EU.

De inhoud van de brief werd besproken door de Groep industrie. De lidstaten waren in het algemeen ingenomen met de geïntegreerde aanpak van de Commissie, waarin werd gewezen op de noodzaak om steeds meer rekening te houden met waardeketens, en om een bredere kijk op het industriebeleid te verwerven, met belangrijke aspecten als dienstverlening, digitalisering, betere regelgeving en de interne markt.

Veel delegaties wensten meer gedetailleerde informatie over het tijdschema en de inhoud van specifieke, door de Commissie geplande acties. Een aantal delegaties wees ook op de noodzaak van verdere integratie van ander EU-beleid dat van belang is voor de Europese concurrentiepositie, zoals milieu- en klimaatbeleid. Het belang van verdere ontwikkeling van specifiek beleid in bepaalde industriële sectoren en waardeketens, waar nodig, in aanvulling op horizontale maatregelen, werd ook benadrukt. Verscheidene delegaties wezen erop dat er specifieke maatregelen moeten worden genomen voor de verbetering van het concurrentievermogen van kleine en middelgrote ondernemingen.

Het Letse voorzitterschap had eerder de nadruk gelegd op de maatregelen die nodig zijn om de digitale transformatie van het Europese bedrijfsleven mogelijk te maken. Ook had het, meer in het algemeen, opgemerkt dat beter rekening moet worden gehouden met de digitale dimensie in alle beleidsterreinen van de EU, een punt dat in 2016 verder moet worden opgevolgd.¹²

b. Uitdagingen voor het concurrentievermogen van energie-intensieve industrieën

Het concurrentievermogen van energie-intensieve industrieën behoort tot de kernprioriteiten van het Luxemburgse voorzitterschap. Het werd bekeken in het licht van belangrijke beleidsmaatregelen die momenteel in de pijplijn zitten, in het bijzonder de energie-unie, het voorstel tot hervorming van de EU-regeling voor de emissiehandel (EU-ETS), en overwegingen uit het oogpunt van de handelspolitiek. De steun uit het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSD) voor projecten in energie-intensieve industrieën werd ook van naderbij bekeken.

¹² Zie doc. 8993/15: "Conclusies van de Raad over de digitale transformatie van het Europese bedrijfsleven".

De ernstige problemen waarmee de staalindustrie van de EU geconfronteerd wordt, werden besproken tijdens een buitengewone zitting van de Raad Concurrentievermogen op 9 november 2015. Tijdens de bijeenkomst werd afgesproken actie te ondernemen teneinde de concurrentiepositie van de Europese staalsector op de wereldmarkt te verbeteren. Het is de bedoeling dat de initiatieven deel uitmaken van een integrale benadering die gericht is op het scheppen van concurrerende randvoorwaarden voor de energie-intensieve industrieën in het algemeen, onder meer door een voorspelbaar en consequent regelgevingsklimaat te creëren en maatregelen ter bevordering van innovatie te nemen. Een van de maatregelen houdt in dat het scala van EU-instrumenten van de handelspolitiek integraal en tijdig wordt benut om een gelijk speelveld te creëren, daarbij gebruik makend van de door het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSD) geboden mogelijkheden en het bestaande EU-kader voor staatssteun en garanderend dat de EU-ETS voorkomt dat koolstof weglekt¹³. Bij wijze van follow-up is overeengekomen een bijzondere conferentie op hoog niveau van belanghebbende partijen bijeen te roepen, waarbij ook de sociale partners worden betrokken, om de huidige situatie te evalueren en beleidsmaatregelen te overwegen.

De voorgestelde hervorming van de EU-ETS is ook aan bod gekomen tijdens een informele ministeriële bespreking in de marge van de zitting van de Raad Concurrentievermogen op 1 oktober 2015.

Het voorzitterschap tekende uit de bespreking de volgende belangrijke boodschappen op:

- er moet worden gezorgd voor een nauwe coördinatie van het dossier op nationaal niveau, en de Raad concurrentievermogen dient op de hoogte te worden gehouden over de lopende onderhandelingen.
- gewaarborgd dient te worden dat de EU-ETS voorkomt dat koolstof weglekt en langetermijninvesteringen in de EU bevordert door te zorgen voor rechtszekerheid en voorspelbaarheid.
- het is de bedoeling dat de EU-ETS de juiste stimulansen creëert om de best presterenden in alle energie-intensieve industrieën te belonen en investeringen in de meest innovatieve en groene oplossingen te bevorderen.

Voorts werd stilgestaan bij de volgende belangrijke punten, die grondiger bestudeerd verdienen te worden:

¹³ De conclusies van het voorzitterschap van de buitengewone zitting van de Raad Concurrentievermogen zijn beschikbaar via deze link: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/11/09-compet-presidency-conclusions/>

- de invoering van een geharmoniseerde regeling ter compensatie van indirecte koolstofkosten;
- maatregelen om ervoor te zorgen dat het risico van koolstoflekkage efficiënt en op een meer gerichte wijze wordt beheerd, om te kunnen voorzien in maximaal 100 % gratis toewijzingen aan de meest efficiënte installaties in de zwaarst getroffen sectoren, in overeenstemming met de conclusies van de Europese Raad van oktober 2014;
- het vaststellen van benchmarks op basis van de meest recente beschikbare productiegegevens, daarbij ook rekening houdend met de administratieve lasten voor bedrijven;
- de noodzaak om koolstofarme technologieën te steunen op basis van de beginselen transparantie en excellentie.

c. Gebruik maken van de agenda voor betere regelgeving om het concurrentievermogen van de bedrijven uit de EU, en met name de kleine en middelgrote ondernemingen te versterken

Doel van dit werkpunt was - vanuit een concrete, praktische invalshoek - te onderzoeken hoe de instrumenten en procedures voor betere regelgeving ertoe kunnen bijdragen dat de regelgeving geschikt is voor het beoogde doel en zij op de meest efficiënte manier de beoogde resultaten oplevert, met name uit het oogpunt van de kleine en middelgrote ondernemingen en micro-ondernemingen.

Bij de besprekingen is rekening gehouden met de algehele context van de agenda voor betere regelgeving en het Refit-programma. De besprekingen betroffen zowel de evaluatie vooraf - effectbeoordelingen - als de instrumenten voor evaluatie achteraf, met name cumulatievekostenbeoordelingen en geschiktheidscontroles.

Er werd bijzondere aandacht besteed aan de wijze waarop met de behoeften van de kleine en middelgrote ondernemingen rekening wordt gehouden in de EU-wetgeving ("denk eerst klein"-principe). In dit verband ging de aandacht ook uit naar de relevantie en de tot dusver opgedane ervaringen met specifieke afwijkingen of lichtere regelingen voor kleine en middelgrote ondernemingen of micro-ondernemingen.

Uit de besprekingen kwamen met name de volgende punten naar voren:

- de effectbeoordeling van de regelgeving - vooraf en achteraf - is een moeilijke oefening in het algemeen, en methodologieën moeten gewoonlijk per geval worden ontworpen en toegepast.
- de effecten (in termen van potentiële kosten, baten, enz.) kunnen niet altijd op betrouwbare wijze worden gekwantificeerd. Dergelijke ramingen kunnen evenwel nuttige aanwijzingen opleveren waarmee, naast andere elementen, rekening moet worden gehouden in het besluitvormingsproces.

- evaluaties achteraf van wetgeving bieden weliswaar een goed inzicht in de manier waarop regelgeving in de praktijk functioneert, maar zij zijn over het algemeen zeer ingewikkeld, tijdrovend en duur. De onderwerpen voor ex post-evaluatie moeten daarom zorgvuldig worden gekozen en nauwkeurig worden omschreven.
- er is behoefte aan een meer systematische follow-up van de resultaten van de evaluaties achteraf, zoals de cumulatievekostenbeoordelingen voor staal en aluminium. Voorts werd voorgesteld bijkomende cumulatievekostenbeoordelingen te verrichten in andere be- en verwerkende industrieën of in de dienstensector.
- tevens werd vermeld dat het Refit-scorebord performanter moet worden gemaakt door de invoering van meer kwantitatieve ramingen van de effecten van het Refit-programma.
- specifieke afwijkingen of lichtere regelingen voor kleine en middelgrote ondernemingen of micro-ondernemingen kunnen doeltreffend zijn op bepaalde gebieden, maar kunnen ook contraproductief zijn wanneer kleine en middelgrote ondernemingen een beroep wensen te doen op commerciële financiering.
- het produceren van duidelijke en eenvoudige wetgeving voor alle bedrijven, zowel kleine als grote, moet de voornaamste doelstelling blijven, met name gezien de alomtegenwoordige aanwezigheid van kleine en middelgrote ondernemingen en micro-ondernemingen in de economie (ongeveer 98% van alle ondernemingen in de EU).
- er kunnen aanzienlijke verschillen zijn tussen de verschillende soorten bedrijven die als kleine en middelgrote onderneming worden aangemerkt, waaronder micro-ondernemingen en startende ondernemingen, die ten aanzien van de regelgeving zeer uiteenlopende behoeften en verwachtingen hebben, naar gelang het geval.
- naast de evaluatie van de kosten en de lasten, lijkt het van belang om ook rekening te houden met de toegevoegde waarde en de voordelen die de EU-regelgeving voor ondernemingen kan creëren, met name op het gebied van rechtszekerheid en het verminderen van de lasten waarmee ondernemingen geconfronteerd worden wanneer zij zich aan 28 nationale wetgevingen moeten conformeren.

d. *De integratie van de eengemaakte markt verdiepen*

Het vlot functioneren van de eengemaakte markt, ook online, is een van de belangrijkste factoren die het concurrentievermogen van de EU bevorderen. Het is ook een van de enige factoren van concurrentievermogen die zich grotendeels in de handen van de EU bevinden (in tegenstelling tot andere gebieden, die veeleer afhankelijk zijn van de mondiale omgeving of nationaal beleid): de EU kan vrijelijk beslissen over haar eengemaaktemarktvoorschriften en over hun ambitieniveau.

Niettemin blijft de eengemaakte markt versnipperd op tal van gebieden en voldoet de EU nog lang niet aan de doelstelling, namelijk dat Europese bedrijven en consumenten overal in de EU even gemakkelijk als op hun nationale markten goederen en diensten kunnen verkopen en kopen. Nog al te vaak worden zij geconfronteerd met 28 "minimarkten".

De verdieping van de eengemaakte markt, waaronder de digitale eengemaakte markt, door het wegwerken van de aanzienlijke **"Cost of Non-Europe"** ¹⁴ die door de resterende belemmeringen wordt teweeggebracht, is een belangrijke prioriteit van het voorzitterschap.

De voordelen van en de behoefte aan "goede" EU-regels die bijdragen tot de integratie van de markt door het wegnemen van belemmeringen werd benadrukt tijdens de informele bijeenkomst van de ministers voor Concurrentievermogen op 20 juli 2015 in Luxemburg. Goede EU-regels leveren concrete voordelen op voor zowel bedrijven, burgers als consumenten.

Op basis van de besprekingen tijdens de informele Raad heeft het voorzitterschap geconcludeerd dat de lidstaten en ondernemingen er sterk op aandringen dat de EU-wetgeving efficiënter en gericht wordt gemaakt en dat gebruik wordt gemaakt van de regelgevingsinstrumenten die de marktintegratie en de rechtszekerheid bevorderen, met name door gerichte harmonisatie te combineren met wederzijdse erkenning in de EU-wetgeving.

Het voorzitterschap heeft zich ook gebogen over twee belangrijke initiatieven van de Commissie met het oog op de verdieping van de eengemaakte markt: de "digitale eengemaakte markt" en de strategieën voor de eengemaakte markt.

Met betrekking tot de digitale eengemaakte markt is reeds onder het Letse voorzitterschap veel werk verricht wat het vaststellen van de voornaamste prioriteiten betreft. Aangezien er nog geen wetgevingsvoorstellen zijn - deze worden verwacht in het najaar van 2015 en in de loop van 2016 - heeft het Luxemburgse voorzitterschap zich toegelegd op de monitoring van de lopende werkzaamheden met de Commissie en de grondige analyse van enkele belangrijke kwesties in verband met de toekomstige aanpak van de Commissie op regelgevingsgebied, met name wat betreft onlineplatformen en de deeleconomie. Te dien einde zijn er gezamenlijke vergaderingen belegd tussen de Groep interne markt en de Groep telecommunicatie.

¹⁴ Zie het verslag:
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA_ET\(2014\)_563350_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA_ET(2014)_563350_EN.pdf)

Voorts heeft het voorzitterschap de werkzaamheden inzake de strategie voor de eengemaakte markt aangevat met een onderzoek van de belangrijkste politieke prioriteiten volgens de Commissie. Het verslag over de integratie van de eengemaakte markt en het concurrentievermogen, waarin de economische cijfers ter ondersteuning van de strategie worden toegelicht, werd besproken tijdens een gezamenlijke vergadering van de Groep interne markt en de Groep industrie.

Bij deze bespreking werden met name de volgende punten in kaart gebracht:

- De strategie voor de eengemaakte markt en de doelstellingen ervan worden grotendeels ondersteund.
- Om op het gebied van groei en banen tastbare resultaten te boeken, moet een goede coördinatie tussen deze strategie en de strategie voor de digitale eengemaakte markt worden gewaarborgd.
- De concrete initiatieven waartoe de strategie voor de eengemaakte markt en de strategie voor de digitale eengemaakte markt moeten leiden, moeten effectief bijdragen tot het verbeteren van het functioneren van de eengemaakte markt door het wegnemen van belemmeringen en het creëren van rechtszekerheid voor marktdeelnemers en consumenten.
- Om de consistentie en de convergentie van de resultaten waarborgen, is het belangrijk dat de vorderingen met de uitvoering van de twee strategieën, alsook de besprekingen over specifieke initiatieven, op politiek niveau in de Raad nauwlettend worden gevolgd.
- De fusie, in één enkel document, van de vorige jaarverslagen over "Concurrentievermogen van de EU" en "Integratie van de eengemaakte markt" wordt sterk toegejuicht door de delegaties.
- Het geïntegreerde verslag biedt over het algemeen een goede feitelijke grondslag voor de beoordeling van het functioneren van de eengemaakte markt en voor het vaststellen van de beleidsbehoeften.
- Met het oog op toekomstige edities van het verslag zijn verdere inspanningen nodig om een samenhangender analytisch kader tot stand te brengen door een betere integratie/koppeling tussen de verschillende onderdelen van het verslag te bewerkstelligen en door per land een hoofdstuk te wijden aan de prestaties van de betrokken lidstaat.
- Er is ook grote belangstelling voor de aanvulling van het huidige kader door de toevoeging van kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren die het concurrentievermogen en de integratie van de eengemaakte markt weerspiegelen vanuit het oogpunt van het bedrijfsleven, en met name vanuit het oogpunt van de kleine en middelgrote ondernemingen.
- Teneinde de stand van de integratie van de eengemaakte markt een grote politieke zichtbaarheid te geven, zou het idee om één (of een beperkt aantal) kernindicator(en) in te voeren, verder kunnen worden onderzocht.

e. Kleine en middelgrote ondernemingen een betere toegang tot financiering bieden en investeringen bevorderen

De Europese kleine en middelgrote ondernemingen ondervinden structureel moeilijkheden wanneer zij willen groeien en hun activiteiten willen uitbreiden tot de gehele eengemaakte markt en op de internationale markt. Naast regelgevingsbarrières, zoals regeldruk, procedures op nationaal niveau en belemmeringen voor grensoverschrijdende activiteiten¹⁵, blijft de toegang tot financiering structureel een van de punten die de bedrijven het meeste zorgen baren. Daarom wordt dit punt ook steeds vermeld in de lijst van belangrijkste beleidsprioriteiten op EU-niveau.

Hoewel dit punt veel aandacht heeft gekregen, blijven kleine en middelgrote ondernemingen moeilijkheden ondervinden en besluiten sommige zeer snel groeiende ondernemingen met de meest kritieke financieringsbehoeften bijgevolg hun activiteiten te verplaatsen naar andere delen van de wereld (en met name naar de VS) om uitbreiding mogelijk te maken.

Doel van het voorzitterschap was een overzicht te krijgen van de situatie op de markt om te achterhalen wat de EU kan doen om de toegang tot financiering te verbeteren.

Daarbij werd stilgestaan bij een reeks financieringsinstrumenten van de EU in verband met concurrentievermogen, waaronder Horizon 2020, Cosme¹⁶, de Europese structuur- en investeringsfondsen, alsook de in het kader van het EFSI¹⁷ beschikbare financiering.

Er werd ook sterk beklemtoond dat moet worden gezorgd voor een betere beschikbaarheid van alternatieve financieringsbronnen (waaronder kapitaalmarkten, durfkapitaal, crowdfunding) die in andere delen van de wereld op ruimere schaal worden gebruikt en een grotere rol zouden moeten spelen in het financieren van bedrijven die moeite hebben om financiële middelen te vinden, met name kleine en middelgrote ondernemingen en startende ondernemingen. De bestaande financieringsinstrumenten van de EU, zoals het EFSI, moeten in dat verband een rol spelen.

¹⁵ Behandeld in punt c. hiervoor.

¹⁶ Programma voor het concurrentievermogen van ondernemingen en voor kleine en middelgrote ondernemingen (Cosme) (2014 - 2020)

¹⁷ De voornaamste resultaten van de programma's in het kader van de vorige financieringsperiode (2007-2013) werden eveneens bekeken.

Bij de bespreking kwamen met name de volgende punten naar voren:

- Een breed scala van financieringsmogelijkheden is beschikbaar in het kader van de financiële instrumenten van de EU, die over het algemeen goede resultaten opleveren. Verdere analyse van het gebruik door en gevolgen voor kleine en middelgrote ondernemingen zou evenwel nuttig zijn.
- Bedrijven zijn vaak niet op de hoogte van de bestaande mogelijkheden, en nationale overheden en promotieagentschappen hebben vaak moeite om de relevante informatie bij de beoogde doelgroepen te krijgen. Het verstrekken van informatie aan kleine en middelgrote ondernemingen is van cruciaal belang.
- De financiële kennis en bewustwording moeten worden verbeterd door middel van opleidingen en intensievere onderlinge contacten tussen kleine en middelgrote ondernemingen, financiële tussenpersonen en bestaande expertise.
- De bekendheid en de gebruiksvriendelijkheid van de centrale portaalsite voor EU-financiering¹⁸ zou verder kunnen worden verbeterd door deze te promoten, bemiddelende organisaties ten behoeve van de kleine en middelgrote ondernemingen in te zetten, enz.
- Er is veel steun voor het vaststellen van ambitieuze maatregelen in het kader van de kapitaalmarktenunie teneinde alternatieve financieringsbronnen een impuls te geven.
- De verbetering van de toegang tot de traditionele financieringsbronnen, in het bijzonder bankleningen, blijft van groot belang als onderdeel van het financiële ecosysteem, mede ten behoeve van traditionele, minder innovatieve kleine en middelgrote ondernemingen waarvoor alternatieve financieringsbronnen meestal van ondergeschikt belang zijn.
- Er moet worden gezorgd voor goede coördinatie tussen maatregelen op EU-niveau en de bestaande regelingen en marktvoorwaarden in de lidstaten.

f. Rekening houden met de waardeketens in de beleidsvorming

Internationale productie, handel en investeringen worden steeds meer georganiseerd in mondiale waardeketens, waarbij de verschillende stadia van het productieproces gelokaliseerd zijn in verschillende landen en, in veel gevallen, in verschillende continenten.

De EU heeft een voorsprong op andere regio's op het gebied van regionale handelsintegratie. De eengemaakte markt heeft het voor Europese ondernemingen makkelijker gemaakt hun voordeel te doen met schaalvoordelen en heeft ook tot een verlaging van de transactiekosten geleid. Dit zorgt er op zijn beurt voor dat ondernemingen uit de EU over stevige fundamenteen beschikken om zich te heroriënteren naar activiteiten waarvoor een hoger opleidingsniveau vereist is en die meer toegevoegde waarde opleveren. Dat betekent dat bedrijven in de EU reeds in een goede positie verkeren om deel te nemen aan mondiale waardeketens, en te profiteren van de groei in die ketens.

¹⁸ www.access2finance.eu

De doelstelling van het voorzitterschap was beter te begrijpen hoe waardeketens functioneren en wat zij kunnen betekenen voor bedrijven en beleidsmakers, mede in het licht van de brief over de beleidsintegratie van het concurrentievermogen van Commissaris Bienkowska aan de ministers voor Concurrentievermogen (zie hierboven), waarin gerefereerd wordt aan maatregelen die ertoe strekken de integratie van Europese bedrijven in Europese en mondiale waardeketens te ondersteunen.

Bij deze bespreking kwamen met name de volgende punten naar voren:

- De nauwe integratie van de Europese en internationale waardeketens doet complexe vragen rijzen die zorgvuldig moeten worden onderzocht bij het ontwerpen van beleid op EU- of nationaal niveau.
- Algemeen gesproken kunnen kleine en middelgrote ondernemingen veel voordeel halen uit het rechtstreeks of onrechtstreeks deel uitmaken van mondiale waardeketens.
- Er bestaat een brede consensus over de noodzaak meer rekening te houden met mondiale waardeketens in de beleidsontwikkeling van de EU. Er moeten verdere inspanningen worden geleverd om mondiale waardeketens en hun betekenis voor de beleidsmakers van de EU beter te begrijpen, mede om inzicht te krijgen in het effect van de verschillende mogelijkheden die zich langsheen de waardeketens voordoen.
- Een hoog niveau van marktintegratie is van vitaal belang voor het bevorderen van de ontwikkeling van waardeketens op regionaal niveau. Het verder verdiepen van de eengemaakte markt is een krachtig instrument om de EU aantrekkelijker te maken en haar aandeel in de mondiale waardeketens te vergroten.
- Er zijn geen kant-en-klare beleidsmatige oplossingen voor het bevorderen van specifieke soorten activiteiten. Waardeketens en beleidskwesties moeten per geval worden bekeken.
- Er zijn mogelijkheden voor innovatie in de gehele waardeketen, op manieren die veel verder gaan dan O&O en onder meer betrekking hebben op gebieden zoals processen, logistiek en dienstverlening.
- De EU kan partijen uit verschillende gebieden helpen bij het zoeken naar synergieën tussen sectoren, technologieën en processen, hetgeen aanzienlijke economische mogelijkheden zou kunnen opleveren.
- Ter illustratie van de werking van een mondiale waardeketen heeft het voorzitterschap bij wijze van voorbeeld de lucht- en ruimtevaartsector onder de loep genomen. Toekomstige voorzitterschappen zouden zich over andere sectoren kunnen buigen.

g. De bijdrage van clustering en slimmespecialisatiestrategieën

In de brief aan de ministers voor Concurrentievermogen van juni 2015 (zie hiervoor) heeft Commissielid Bienkowska in het bijzonder clusters en slimmespecialisatiestrategieën aangemerkt als belangrijke instrumenten voor het bevorderen van het concurrentievermogen van de industrie, strategische samenwerking over de grenzen heen en de ontwikkeling van Europese waardeketens.

Clusterbeleid wordt in vele Europese regio's als hefboom voor innovatie en industriële modernisering gebruikt. Clusters kunnen een belangrijke motor zijn voor slimmespecialisatiestrategieën in regionale en lokale ecosystemen, doordat innovatie absorptie van technologieën en spill-overeffecten van kennis worden gestimuleerd. Zij kunnen tevens een belangrijke hefboom vormen voor integratie van kleine en middelgrote ondernemingen in innovatieprocessen en waardeketens die verder reiken dan de regionale en nationale grenzen.

De doelstelling van het voorzitterschap was de balans op te maken van het bestaande EU-beleid op dit gebied en te bekijken hoe het toekomstig beleid er kan uitzien. Bij de besprekingen kwamen met name de volgende punten naar voren:

- De instrumenten die Commissie heeft ingevoerd om de samenwerking tussen clusters te faciliteren, werden door de lidstaten positief onthaald.
- Het is belangrijk de synergieën tussen de verschillende bestaande instrumenten en beleidsmaatregelen een maximale uitwerking te geven.
- Gezien de grote verscheidenheid aan bestaande maatregelen, zou het nuttig zijn een samenhangend overzicht op te stellen van het bestaande EU-beleid en de doeltreffendheid daarvan (tot dusver geboekte resultaten, bestaande lacunes, enz.).
- Clusteringstrategieën kunnen concrete resultaten opleveren door het bevorderen van banden tussen industrie en diensten, steun voor innovatie en ondernemerschap, en het betrekken van kleine en middelgrote ondernemingen bij grensoverschrijdende waardeketens.

- Zij kunnen ook de deelname van kleine en middelgrote ondernemingen aan Europese programma's zoals Horizon 2020 stimuleren.
- Clusteringstrategieën kunnen een belangrijke rol spelen bij het aantrekken van particuliere investeringen in innovatieve projecten, industriële modernisering, enz.
- De deelname van de EU kan een aanzienlijke toegevoegde waarde opleveren voor het bevorderen van de ontwikkeling van en de deelname aan interregionale, pan-Europese clusteringprojecten en slimmespecialisatiestrategieën.
- Het potentieel voor het koppelen van Europese regio's met zeer uiteenlopende ontwikkelingsniveaus moet verder worden onderzocht.

IV. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

Beleidsintegratie van het concurrentievermogen betekent dat wordt gewaarborgd dat terdege rekening wordt gehouden met het concurrentievermogen in de Europese beleidsvorming en in de beleidscoördinatie op nationaal niveau, zulks in overeenstemming met het mandaat van de Raad Concurrentievermogen. Het moet als een dynamisch en continu proces worden beschouwd.

Het is niet de bedoeling dat de inspanningen met het oog op de beleidsintegratie van het concurrentievermogen doublures of overlappings met de werkzaamheden in andere Raadsformaties creëren. Het is evenmin de bedoeling dat het vervullen van belangrijke en legitieme doelstellingen van algemeen belang in vraag wordt gesteld.

Integendeel, de toegevoegde waarde van de Raad Concurrentievermogen moet hierin bestaan dat onderzocht wordt welke de minst omslachtige en de meest efficiënte en kosteneffectieve methodes zijn voor het bereiken van de doelstellingen van het Verdrag door middel van alle beleidsmaatregelen die een aanzienlijk effect kunnen hebben op het concurrentievermogen - zowel binnen als buiten het bevoegdheidsgebied van de Raad Concurrentievermogen - en dat gezorgd wordt voor een betere samenhang tussen alle beleidsmaatregelen die van invloed zijn op het concurrentievermogen. De rol van de Raad Concurrentievermogen is ook te wijzen op de mogelijke gevolgen voor het concurrentievermogen van specifieke beleidsmaatregelen of ontwikkelingen in de reële economie.

Daarbij dient er met name over te worden gewaakt dat de integriteit van de eengemaakte markt behouden blijft en dat actief wordt bijgedragen aan de voltooiing ervan. In ieder geval moeten alle voorstellen die gebaseerd zijn op een rechtsgrondslag in verband met de eengemaakte markt (artikel 114 VWEU) effectief bijdragen tot het beter functioneren van de eengemaakte markt.

Dankzij de krachtige steun van de lidstaten en de Commissie hebben het Italiaanse, het Letse en het Luxemburgse voorzitterschapstrio een breed gamma van acties ondernomen om de werkmethode van de Raad Concurrentievermogen te verbeteren en een bijdrage te leveren tot de beleidsintegratie van het concurrentievermogen.

De invoering van andere werkmethode neemt enige tijd in beslag. Het is duidelijk dat deze werkmethode moeten worden getest en geleidelijk moeten worden verbeterd om structureel betere en concrete resultaten op te leveren. Op middellange en lange termijn moet een verbeterde governancestructuur, gebaseerd op de in dit verslag beschreven werkmethode, ertoe bijdragen dat de Raad Concurrentievermogen aan invloed wint, door meer substantiële bijdragen te leveren aan kwesties die van belang zijn voor het concurrentievermogen van de EU.

Op basis van de ervaring en de belangrijkste resultaten van de hierboven beschreven werkzaamheden wenst het Luxemburgse voorzitterschap onderstaande aanbevelingen te doen.

Aanbevelingen van het voorzitterschap voor de beleidsintegratie van het concurrentievermogen

- De **lijst van het voorzitterschap inzake beleidsintegratie** kan uitgroeien tot een "monitoringbord" voor de belangrijkste dossiers die van belang zijn voor het concurrentievermogen. De lijst moet up-to-date worden gehouden en dienen als achtergronddocument voor het politieke proces, daaronder begrepen de inspanningen ter bevordering van de coördinatie op nationaal niveau. Om de lijst operationeler te maken, zou er in de toekomst meer gedetailleerde informatie in kunnen worden opgenomen, zoals informatie over de stand van de verschillende dossiers en initiatieven die erin worden vermeld, en over de vraag of en hoe de effectbeoordelingen werden verricht (in het bijzonder betreffende het concurrentievermogen), enz.
- De **concurrentievermogencheck-up** heeft zijn potentieel als instrument voor de monitoring van beleidsintegratie van het concurrentievermogen en de verbetering van het functioneren van de Raad Concurrentievermogen bewezen. De check-up moet worden gehandhaafd als eerste punt op de agenda van elke zitting van de Raad Concurrentievermogen. Op basis van de opgedane ervaring moet de check-up geleidelijk worden verbeterd; zo moeten de besprekingen doelgerichter worden gemaakt en moet voor een stelselmatige follow-up worden gezorgd. Inhoudelijk moeten check-ups telkens nauw verband houden met de onderwerpen die op de agenda van de zitting van de Raad Concurrentievermogen staan.
- De **Groep op hoog niveau concurrentievermogen en groei** kan een belangrijke rol kunnen spelen bij de beleidsintegratie van het concurrentievermogen. De aantredende voorzitterschappen kunnen overwegen in de Groep op hoog niveau verdere diepgaande analyses te verrichten over kwesties betreffende beleidsintegratie, waarvan de resultaten vervolgens kunnen worden meegenomen in de door het Coreper voorbereide besprekingen in de Raad. De Groep op hoog niveau kan ook worden betrokken bij de follow-up van de check-up.
- Meer in het algemeen moet een hoge prioriteit worden gegeven aan de verdere bevordering van een **geïntegreerde aanpak van het aspect concurrentievermogen** in de Raad Concurrentievermogen, en tussen Raadsformaties. De praktijk waarbij verschillende opvattingen over cruciale onderwerpen kunnen worden vertolkt in gezamenlijke vergaderingen van verschillende groepen kan een doeltreffende methode vormen voor het bereiken van een gemeenschappelijke visie tussen verschillende gebieden van deskundigheid.
- Er is ook behoefte aan een versterking van het beheer van grote politieke processen in verband met concurrentievermogen, zoals de **digitale eengemaakte markt** en de **strategie voor de eengemaakte markt**. De Raad Concurrentievermogen moet zijn rol actief vervullen en regelmatig de balans opmaken van de vooruitgang op deze werkterreinen.
- Er is een sterke vraag naar meer gedetailleerde informatie over **het tijdschema en de inhoud van door de Commissie geplande specifieke acties** om de beleidsintegratie van het aspect concurrentievermogen te verdiepen, mede wat de **digitalisering van de Europese industrie betreft**.
- De Commissie dient waar nodig **specifieke beleidsmaatregelen en actieplannen** in bepaalde sectoren en waardeketens in stand te houden of te ontwikkelen, als aanvulling op de horizontale maatregelen.
- De Raad moet ook op gezette tijden toezicht blijven houden op de **uitvoering van de conclusies van de Raad**. Onder Lets voorzitterschap is een uitgebreide balans opgemaakt, en deze exercitie zou in de loop van 2016 herhaald kunnen worden.

Het Luxemburgse voorzitterschap verzoekt de toekomstige voorzitterschappen en de Commissie om voort te bouwen op de bevindingen van dit verslag en te overwegen om deze op te volgen.